

Аліменко Яна
студентка

Царук Наталія
к.е.н., доцент

ВП НУБіП «Ніжинський агротехнічний інститут»
м. Ніжин

ФОРМУВАННЯ ТА ОБЛІК ВИТРАТ НА ОВОЧЕВИХ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Організації обліку витрат і калькулювання собівартості повинні вирішуватись, виходячи із специфічних особливостей овочевого консервного виробництва: організаційних, технологічних, особливостей використовуваної сировини та одержуваної готової продукції.

На побудову обліку витрат впливає багато чинників, які можуть бути об'єднані у такі групи:

1. Загально організаційні: вид діяльності, галузь та підгалузь виду діяльності, форма спеціалізації, організаційна побудова, тип виробництва. Ці чинники визначають побудову як управлінського, так і фінансового обліку витрат основної діяльності.

2. Технологічні: особливість технології, специфіка організації переробки, вимоги до готової продукції.

3. Характер сировини, що використовується: тривалість зберігання можливість комплексної її переробки, залежність випуску продукції від вмісту сухих речовин у сировині.

4. Загальногалузеві: сезонний характер виробництва, залежність розміщення виробництва від сировинних зон.

Організаційна структура галузі об'єднує великі, середні та малі підприємства різних форм власності. Основу їх матеріальних витрат становить сільськогосподарська сировина. З одного боку сільськогосподарські підприємства завчасно забезпечать збут вирощеної продукції, а з іншого - овочеві переробні підприємства матимуть змогу впливати на співвідношення висадки різних видів культур, регулювати обсяги висадки різних за часом дозрівання рослин.

Характерною особливістю технології овочевих підприємств є послідовне виготовлення різних видів продукції на тому ж самому обладнанні, причому сировина і способи її переробки можуть бути різні. Розрізняють загальні та специфічні операції обробки сировини. До загальних технологічних операцій відносяться: сортування, миття та очистка сировини; подрібнення та нарізка; теплова обробка; протирання, гомогенізація та деарелізація; концентрація рідких та пюреподібних продуктів; стерилізація. Всі технологічні операції здійснюються у відповідній послідовності, таким чином переробка продукції відбувається на ряді послідовних стадій (переділів) виробництва. Специфічні операції обробки сировини можна прослідкувати при виробництві конкретного виду продукції.

Міжнародна науково-практична конференція «Виклики соціально-орієнтованої економіки в євроінтеграційних умовах»

Для обліку та контролю витрат важливим є правильне виділення комплексних операцій, на яких відбувається розподіл вхідної сировини на основну, побічну продукцію (напівфабрикати) та відходи. Тому необхідно провести групування загальних (основних) операцій, за якими можна виділити кількісні та вартісні параметри виробничого процесу, що дасть можливість побудови загальногалузевої схеми виникнення витрат з переділами технологічного процесу.

Облік витрат у фінансовому напрямку здійснюється за економічними елементами. Згідно П(С)БО 16 “Витрати”, затвердженого Наказом Міністерства фінансів України від 30.12.99 р. № 318, кожне підприємство має право розробляти і використовувати для управління свою номенклатуру статей витрат. З метою створення умов для зручності практичного застосування необхідно розробити статті витрат у такій кількості і складі, в яких є реальна потреба на даному підприємстві. Для консервних овочевих підприємств, відповідно вимог П(С)БО 16, рекомендовано застосовувати таку номенклатуру калькуляційних статей:

- сировина і матеріали;
- основна і додаткова заробітна плата;
- відрахування на соціальні заходи;
- загальновиробничі витрати.

Проведені дослідження у ТОВ “Ніжинський консервний завод” дозволяють запропонувати для обліку витрат виробництва продукції згідно його специфіки такі статті:

- сировина;
- основні матеріали і напівфабрикати;
- допоміжні і пакувальні матеріали;
- витрати і втрати по тарі;
- паливо, енергія і вода на технологічні цілі;
- витрати на оплату праці виробничих працівників;
- відрахування на соціальні заходи;
- витрати на утримання та експлуатацію машин і обладнання;
- загальновиробничі витрати.

Застосування такої номенклатури статей при обліку витрат на виробництво дозволяє на овочевих консервних підприємствах, по-перше, посилити контроль за дійсними витратами на виробництво; по-друге, покращити і розширити можливості економічного аналізу витрат для їх оптимізації; і по-третє, одержати обґрунтовану інформацію про виробничі витрати, необхідну для ефективного управління виробництвом в умовах подальшого розширення ринків збуту, включаючи зовнішні.

Враховуючи методика АБС-аналізу, визначальними статтями є матеріальні витрати. Тому доречно завчасно визначитися з критеріями віднесення ресурсів до певної групи, зокрема:

1. Вплив на формування матеріальної основи кінцевого продукту.
2. Вплив на формування споживчих властивостей кінцевого продукту.
3. Вплив на якість продукції.

Використання вказаних критеріїв, на нашу думку, в подальшому дозволить провести уточнення статей калькуляції та вдосконалити на підприємстві організацію аналітичного обліку в цілому.

Отже, врахування економічних, організаційних та галузевих особливостей технологічного процесу сприятиме побудові обліку витрат на овочевих консервних підприємствах у відповідності до характеру організації виробництва і потреб управління випуском конкурентоспроможної продукції.

Список використаних джерел

1. Бурик А.Ф., Вернюк Н.О. Економічні взаємовідносини в овочевого підкомплексі Херсонщини. // Економіка АПК. – 2001. – № 2. – С. 58-65.
2. Валінкевич Н.В. Удосконалення управління розвитком овочевого виробництва // Економіка АПК. – 2000. – № 1. – С. 39 - 43.
3. Варченко О.М. Сучасний стан та перспективи вирощування овочів відкритого ґрунту в Україні // Економіка АПК. – 2001. – № 4. – С. 62 - 65.
4. Довганчик Г.В. Стан та шляхи підвищення економічної ефективності переробки овочів відкритого ґрунту // Вісник аграрної науки. – 2000. – № 11. – С. 72 - 73.
5. Імас Є. Економічна ефективність сучасних технологій у виробництві овочевої продукції України // Агроінком. – 1999. – № 8 - 9. – С. 23 - 25.